

Po absolvování 9 let* povinné školní docházky navazuje vzdělávání v ČR střední školou (SŠ). Hlavní rozdělení SŠ je na **obory s výučním listem a maturitní obory**.

Výuční list je osvědčení vystavené na závěr 3letého učebního oboru po složení závěrečných zkoušek – ty mají teoretickou a praktickou část.

Obory s výučním listem připravují absolventy na konkrétní řemesla (např. truhlář, kadeřník, kuchař–číšník). Toto vzdělání trvá obvykle **3 roky** a opravňuje absolventy k výkonu dané profese; v některých případech také k založení živnosti a podnikání v daném oboru. Výuka zahrnuje odborný výcvik (praxi) a typicky se střídá 1 týden praxe na pracovišti a 1 týden teoretické výuky ve škole. Tyto obory nabízejí **střední odborná učiliště (SOU)**.

Maturita je série státních zkoušek, jejichž úspěšným absolvováním je zakončeno střední vzdělání a **umožňuje další studium na jakékoli vysoké škole (VŠ) nebo vyšší odborné škole (VOŠ)**. Povinnou součástí zkoušek je vždy zkouška z českého jazyka a literatury, jednoho cizího jazyka a alespoň dvou dalších předmětů.

Maturitní vzdělání trvá obvykle **4 roky**. Dělí se na **všeobecné** – to nabízejí **gymnázia** – a na **střední odborné** – to nabízejí **střední odborné školy (SOŠ)**. Zatímco gymnázia jsou spíše obecnou přípravou na VŠ studium, SOŠ se už od začátku specializují a připravují studenty na práci nebo návazné VŠ/VOŠ studium v konkrétních oborech (s maturitou z gymnázia i ze SOŠ je ale možné hlásit se na jakýkoli VŠ obor). Druhů SOŠ je celá řada, např. zdravotnické školy, obchodní akademie, průmyslové a technické školy atd.

Maturitu je možné získat i po absolvování oboru zakončeného výučním listem. Slouží k tomu tzv. **nástavbové studium** – typicky 2 roky trvající navazující studium (např. obor podnikání) na učilišti.

* víceletá gymnázia a konzervatoře – Některé střední školy začínají už dříve v průběhu plnění 9 let povinné školní docházky (viz list ZŠ). Například 8letá gymnázia (po 5. třídě ZŠ) nebo 6letá gymnázia (po 7. třídě ZŠ). Podobně fungují také konzervatoře – umělecké školy, kde se studuje zejména hudba a tanec.

V rámci přijímacího řízení na maturitní obory se v 1. kole skládají jednotné **přijímací zkoušky**.

Informace o dostupných oborech najdete na specializovaných portálech a na webech jednotlivých škol (viz odkazy níže). Všechny vzdělávací obory mají svůj unikátní kód (například: *Obchodní akademie 63-41-M/02*). Kód je důležitý při výběru oboru a vyplňování **přihlášky**. Podle písmene v kódu snadno poznáte, o jaký typ vzdělání jde.

- * H – střední vzdělání s výučním listem (střední odborná učiliště - SOU).
- * L – úplné střední odborné vzdělání s maturitou – podobně jako u učebních oborů H studenti absolvují teoretickou výuku i odborný výcvik; studium je ale ukončeno maturitou.
- * K – všeobecné střední vzdělání s maturitou (gymnázia).
- * M – střední odborné školy (SOŠ) – odborné vzdělání s maturitou.

! Obory typu E jsou také obory s výučním listem, jde ale o nižší střední vzdělání = nižší kvalifikace a po jejich dokončení si nelze udělat nástavbu s maturitou. Obvykle trvají 2 nebo 3 roky a jsou určeny především uchazečům např. s mentální retardací nebo závažnými poruchami učení. Tyto obory proto důrazně nedoporučujeme mladým lidem, jejichž jediným handicapem je, že zatím neumějí dobře česky.

! Jedna škola může nabízet i více typů vzdělání (např. jak obory maturitní, tak i s výučním listem), a to i s podobným zaměřením.

UŽITEČNÉ ODKAZY:

- 🔗 Schéma stupňů vzdělání na webu META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 🔗 Portál Infoabsolvent: www.infoabsolvent.cz
- 🔗 Portál <https://www.atlasskolstvi.cz/>

بعد إكمال 9 سنوات* من التعليم الإجباري تأتي في نظام التعليم التشيكي مرحلة المدرسة الثانوية (SŠ). النوعان الأساسيان من المدارس الثانوية هما المدارس ذات التخصصات التعليمية المهني (الشهادة المهنية) والمدارس ذات التخصصات المختتمة بالـ "maturita"، أي امتحان التخرج الثانوي.

تعتبر الشهادة المهنية رخصة تُصدر عقب دراسة مدتها 3 سنوات بعد أداء امتحانات التخرج التي تتكون من جزء نظري وجزء عملي.

تهيئ تخصصات التعليم المهني الخريجين لممارسة مهن معينة (منها مهنة النجار، الحلاق، الطباخ وغيرها). تستغرق الدراسة غالبًا 3 سنوات وتمنح الخريجين الحق في ممارسة المهنة. في بعض الأحيان تمكنهم أيضًا من تأسيس شركة وممارسة العمل الحر في المجال المعين. يحتوي التدريس على التدريب العملي فمن المعتاد أن يتناوب أسبوع من التدريب العملي وأسبوع من التدريس النظري في المدرسة. تُقدم هذه التخصصات في ما يسمى بـ "střední odborná učiliště (SOU)"، أي المعاهد الثانوية المهنية.

تعتبر "maturita" سلسلة من امتحانات حكومية يختتم بأدائها التعليم الثانوي مما يمهد لمواصلة الدراسة في مرحلة التعليم العالي في أي مدرسة عليا (VŠ)، أي جامعة، أو أي مدرسة أعلى متخصصة (VOŠ). يُعد من الأجزاء الإجبارية من الامتحان دائما الامتحان في اللغة التشيكية وأدائها وفي إحدى اللغات الأجنبية إضافة إلى ما لا يقل عن مادتين أخريين.

يستغرق التعليم المختتم بالـ "maturita" غالبًا 4 سنوات. ينقسم إلى نوعين هما التعليم العام الذي تقدمه الثانويات العامة (gymnázia) والتعليم المتخصص الذي تقدمه الثانويات المتخصصة (střední odborné školy – SOŠ). بينما تعتبر الثانويات العامة تهيئة للتعليم العالي تقدم الثانويات المتخصصة منذ البداية تعليمًا متخصصًا وتهيئ الطلاب للحياة العملية أو لمواصلة الدراسة في مجالات معينة في VŠ/VOŠ (غير أنه من الممكن أن يتقدم حامل الـ "maturita" إلى أي دراسة عليا سواء أخرج في ثانوية عامة أو متخصصة). أنواع الثانويات متعددة منها ثانويات التمريض، الثانويات الاقتصادية والصناعية أو الهندسية وغيرها.

يمكن الحصول على "maturita" كذلك بعد التخرج في أحد تخصصات التعليم مهني إذ أن حاملي الشهادة المهنية يمكن أن يتقدموا للدراسة التكميلية (nástavbové studium) وهي غالبًا عبارة عن دراسة تستغرق سنتين في معهد التعليم المهني المعين.

* نويات عامة ذات مدة دراسة أطول والثانويات لفتية -- لمتحق التلاميذ ببعض الثانويات في فترة ما قبل انتهائهم من السنوات التسع من التعليم الإجباري (انظر إلى صفحة المدارس الابتدائية). منها ثانويات عامة ذات 8 سنوات (يُلتحق بها بعد السنة الخامسة من المدرسة الابتدائية) وذات 6 سنوات (بعد السنة السابعة). يشبهها المعاهد الفنية حيث تُدرس خاصة الموسيقى والرقص.

في إطار إجراءات القبول للتخصصات المختتمة بالـ "maturita" تُجرى في الدورة الأولى امتحانات القبول الموحدة.

ستجدون المعلومات عن التخصصات المتاحة على مواقع متخصصة وعلى مواقع المدارس المعينة (انظروا إلى الروابط أسفل الصفحة). يتميز كل تخصص بكود خاص (على سبيل المثال: Obchodní akademie 63-41-M/02). هذا الكود مهم إثر اختيار التخصص وملء استمارة التسجيل. يسمح لكم الكود بأن تعرفوا بسهولة نوعية التعليم التي ينتمي إليها التخصص.

* علم انوي ختتم الشهادة المهنية (لمعاهد لثانوية لمهنية OU)
* علم انوي تخصص كتمل شهادة "aturita" - مر لطلاب كل ن لتدريس لنظري التدريب لمه ثلما يمر بهما طلاب تخصصات ذات الشهادة المهنية (H) غير أن الدراسة مختتمة بـ "maturita".
* - علم انوي ام ختتم aturita (لثانويات لعامة ymnázia).
* - لثانويات لمخصصة (OŠ) - علم لمخصص aturita.

! أما التخصصات من نوع E فهي كذلك تختتم بمنح الشهادة المهنية لكنها تعتبر من التعليم الثانوي الأقل مستوى ولا تسمح لخريجها بأن يواصلوا الدراسة في المرحلة التكميلية للحصول على "maturita". غالبًا تستغرق الدراسة فيها سنتين أو 3 سنوات وهي مناسبة خاصة للتلاميذ المعانين من إعاقة عقلية أو حالة عجز تعلم جادة. لذلك لا ننصح باختيار هذه التخصصات الأجانب الذين يُعتبر حاجزهم الوحيد عدم إتقان اللغة التشيكية.

! م ن أن تقدم مدرسة واحدة أنواع متعددة من التعليم مثل تخصصات مختتمة بـ "aturita" وأخرى مختتمة بالشهادة المهنية) وقد تكون من نفس المجال.

روابط مفيدة

- 📄 مخطط مستويات التعليم على موقع META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 📄 معق "Infoabsolvent" لاستعلامات الخريجين: www.infoabsolvent.cz
- 📄 معق <https://www.atlaskolstvi.cz/>